

Waterput in Weert

In het centrum van oude steden zijn eigenlijk bij elke bouwactiviteit archeologische vondsten te verwachten. In veel steden speelt men hier hoe langer hoe meer op in door het aanstellen van een stadsarcheoloog. Elders zijn het groepen amateur-archeologen die een oogje in het zeil houden. In Weert gebeurde dit winter 1977/1978 bij de bouw van het nieuwe stadhuis door de Weerter museum commissie. Daarbij werd een vrij uitzonderlijk soort waterput ontdekt. Dankzij de actieve inzet van de archeologieclub van de Philips van Horne Scholengemeenschap en met medewerking van gemeente en aannemer kon de put in januari 1980 onderzocht worden:

“Bij nader onderzoek bleek het te gaan om stukken van een oude waterput, opgebouwd uit turfblokken, met een doorsnede van ongeveer 2.40 meter en een diepte van 3.35 meter.

Tegenwoordig zijn in het Peelgebied rond Weert nog turfputten aan te treffen uit de eerste helft van deze eeuw, de doorsnee hiervan is echter meestal slechts ongeveer 1 meter. Gezien de omvang van de aangetroffen put is aan te nemen dat het hier niet gaat om een put voor huishoudelijk gebruik, maar om een put die voor industriële doeleinden gebruikt werd. Bovendien heeft men de grondstof turf over een relatief grote afstand moeten aanvoeren. Bij het bouwen van een dergelijke put werd eerst een grote werkput gegraven (in het onderhavige geval met een doorsnede van 6.20 meter) daarna werd in deze werkput een fundering aangebracht bestaande uit een houten ring versterkt met rijshout. Voor de put werden de turfblokken apart gestoken in een taps toelopende vorm. Op de fundering werden de blokken in een cirkel opgestapeld en de werkput werd naarmate de vordering van de werkzaamheden met zand opgevuld.” (Heijmans 1980)

De put bevatte allerlei gebruiksvoorwerpen die opzettelijk (dumpen van afval) of per ongeluk in het water terecht gekomen zijn: Allereerst een hoeveelheid pijpekoppen, een prettig hulpmiddel bij de datering: door meting van de inhoud van de kop kunnen pijpen inmiddels nauwkeurig gedateerd worden, in dit geval tussen 1595 en 1635. Omdat pijpen een korte omlooptijd hebben (d.w.z. snel breken en doorgerookt raken) is het zeer aannemelijk dat de put in elk geval in deze periode in gebruik was. Dit wordt bevestigd door het gevonden aardewerk dat tussen 1500 en 1650 te dateren is. Het gaat hier om een aantal schalen en kruiken, afkomstig uit “Limburgse” productiecentra, maar ook uit Raeren en Westerwald. Een kruik had een tinnen stop in de rand met als merkteken de letters J.P. en het oude wapen van Weert.

Verder zijn gevonden : waterleidingsbuizen, een puthaak, de hengsel van een emmer, een handvat (uit been, met goud bekleed) van een mesje, een spinklosje en veel dierenbotten. Opmerkelijk zijn ook vier leren schoenen, waarvan er twee gerestaureerd konden worden.

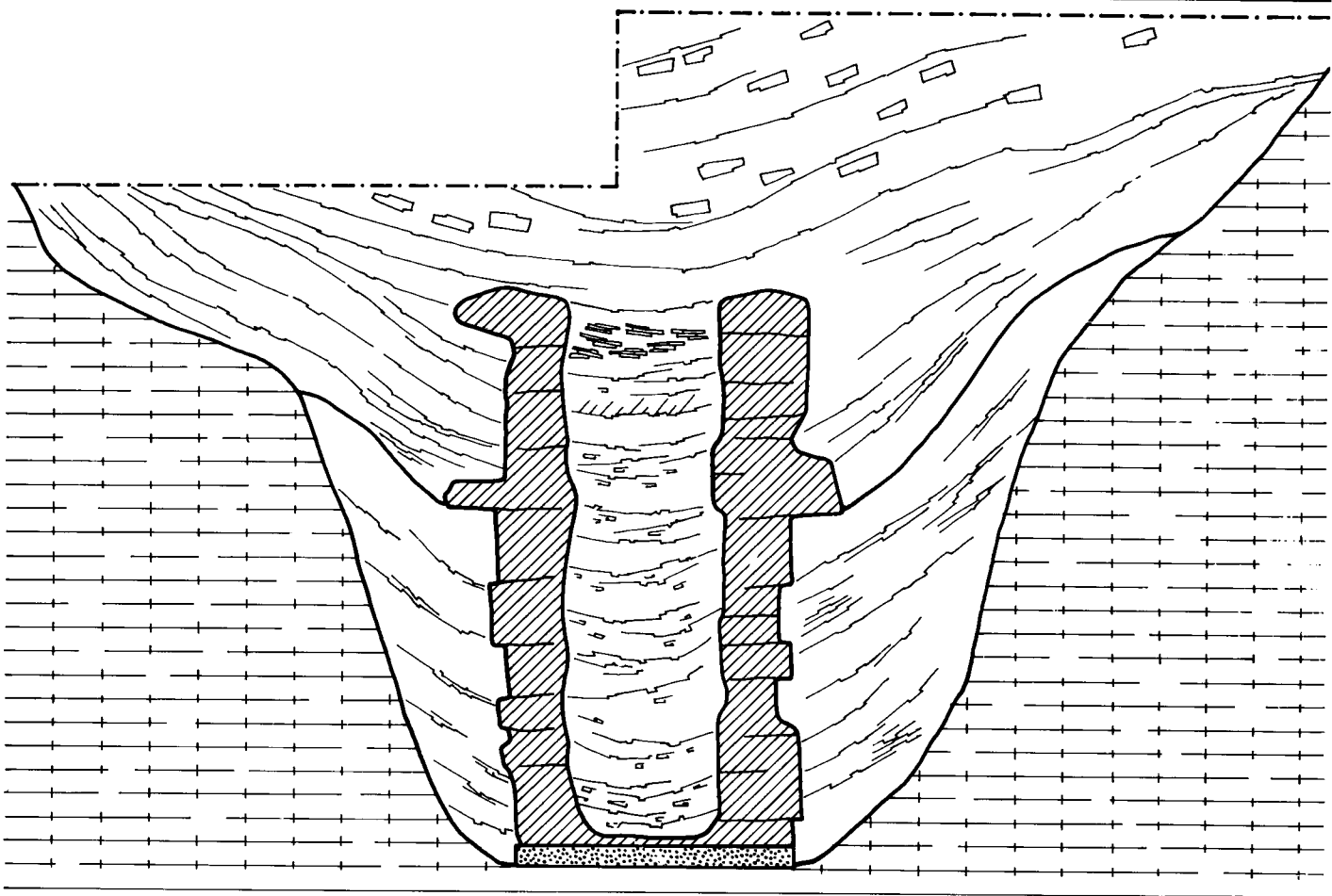
Bruikleengever:

*Museum de Tiendschuur,
Weert*

Literatuur:

*Heijmans, M.P.L. (1980),
Verslag over een turfput te
Weert, Archeologie in
Limburg 7, p. 3-6.*

13
**Doorsnede van de waterput
in Weert**

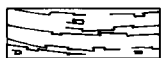
leisteel

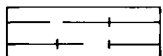
puin laag

houten wiel

vulling zand

ongestoorde grond

turf